

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na cesarskem dvoru je bila te dni slovesna poroka nadvojvodinje Marije Lujze in saškega princa Friderik - Augusta. K njej sta prišla tudi saški kralj in kraljica. — V držav nem zboru se razpravlja še vedno o drž. proračunu in je sedaj nemška liberalna stranka, ki se zaganja precej hudo v ministra drž. financ, dr. Steinbacha. Ona hoče, naj se sklene postava, vsled katere bi se manjšim obrtnikom, izlasti na Dunaji, znižalo nekaj pri davkih. Ostale stranke pa niso zato, češ, da je to „krparija“ in po vrhu še prav nevarna. Najbrž ne bode nič iz te levičarske moke. Ako je že mogoče zniževati davke, tedaj se naj zniža davek vsem, ki jim ga je preveč, ne pa le enim in to na stroške drugih! — Ant. vit. Schmerling, doslej predsednik najvišje sodnije na Dunaji, dobiva poslej pokojnine 20.000 fl. Premala pač ta vsota ni. Naslednik mu je Karol vit. Stremayr, svoje dni minister za uk in bogočastje, mož istega mišljenja, kakor Schmerling. — Kakor drugi, tako stavijo tudi štajarski liberalci veliko upanja na to, da „javno mnenje“ izžene slov. in hrv. državne poslance iz „kluba konservativcev“. Ako se namreč ta klub oslabi, potem vzevete pšenica nemški levici in pride vladno krmilo njej v roke. Zato ščuje „Tagespost“, stara prijateljica slov. ljudstva, „narodno-napredno stranko“, naj skliče nekje na Kranjskem ljudski shod ali tabor ter se na njem naj izreče volja „ljudstva“, da je slov. državnim poslaneom izstopiti iz „kluba konservativcev“. Ali tega shoda ne bode in ko bi kedaj bil, naši poslanci bi — ostali še slej ko prej v istem klubu. — Koroški nemški liberalci so kar iz sebe ter se zahvaljujejo kar trumoma naučnemu ministru, baronu Gautschu, za njegov govor v drž. zboru. Tudi v slov. občinah, če je župan nemškutar, kujejo mu „prisrčne zahvalnice“. Oj slepote! — Na Kranjskem živi nekaj lutrovcev; da si jih ni veliko in so vsi nemške krvi, vendar so si prišli te dni nekaj navskriž in njih pastor zapusti brž svojo čedo ter odide iz Ljubljane. Ne zna pa se za pravi uzrok tega navskrižja, ali pa so hoteli posnemati tamošnje Slovence? — Pri porotnih obravnavah v Gorici sedé v tem tednu sami možje, ki ne znajo slovenski in vendar jim je soditi tudi Slovence. Kako jim je to mogoče? — Na Primorskem imajo slov. fantje razvado, da radi popevajo laške pesmi. Naj bode radoljubom skrb, da se odpravi ta razvada! — V Trstu je na nekaterih trgovskih hišah slov. napis, ali lahomom bôde to v oči, zato jih radi pomazejo ali pa jih celo potrgajo s stene. — Zoper izvolitev Hrvata dr. Laginja se pritožuje na Dunaji posebna laška deputacija iz Kopra, glavnega mesta Istre, ter dela na to, da vlada

ovrže volitev. Upamo, da se ji to ne posreči. — V hrv. saboru, ki ima v Zagrebu svoje seje, dela banu vendar-le sitnobe ter mora zagovarjati ogersko vlado v rečéh, ki so očitno hrv. ljudstvu na kvar pa jih mu ona nalaga. — Na Ogorskem se pripravljajo že na nove volitve in grof Apponyi dela na to, da se vse „strankice“, ki si niso s sedanjo vlado dobre, strnejo v eno, veliko stranko. Kakor se pa sodi, naj si madjarski grof ne obeta zmage! Vlada ima moč v roki in zoper moč ali kar je tu bolj na mestu, zoper silo se ne opravi veliko.

Vunanje države. Da je sv. očetu Leonu XIII. težko živeti v mestu, kjer so framasoni za gospodarja bolj, kakor kraljeva vlada, to si človek lahko domisli, vendar pa še ni verjetno, da mislijo sv. oče zapustiti večno mesto, da si se to trdi, v zadnjem času že tudi v listih, ki imajo zvezo z dvorom sv. očeta. — Nikjer menda ni toliko revnih ljudi, kakor po Italiji. Poleti se ubogo ljudstvo še preklati tako ali tako, toda po zimi, ko ni dela, postane revščina še huja in ljudstvo se vzdrži še le za to, ker nima velicnih potreb: kak sad ali kosček polente je Lahu dovolje za celi dan, ali na nekaterih krajih še tega ljudstvo nima, ako mu vlada ne da zaslužka. — V Parizu so vzprejeli ruskega ministra Giersa jako odlično, vendar pa ga to ni zadržalo, da bi ne šel kmalu za tem, ko je otrese francoski prah z nog, v glavno mesto Nemčije, v Berlin. Iz tega se sodi, da še francoska - ruska zveza ni nič pribita resnica. — Belgija je sosedica francoske republike, ali le-ta ne sme svojih vojakov pnsiti na belgijska tla, tudi ne o času vojske, ravno tako pa tudi nemški cesar ne in zato se pravi, da je „Belgija neutralna država“. Francoski republiki pa to ni po volji in bi rada dobila pravico, da sme ona, pa samo ona, poslati svojih vojakov na Belgijsko, ako ji tako kaže. No te pravice pa že ne doseže! — Mladi nemški cesar Viljem je mož pravice in zato odpravlja krivice prejšnjih vlad, kjer je še mogoče. Tudi Slovanom ni sovražnik, ali njih rane so globoke in težke. Če ima cesar toliko moči, da jim jih zaceli! Vsekako pa je sedaj že bolje na Poznanjskem pa tudi pri Lužiških Srbih, kajti sedaj dobijo ljudske šole, v katerih bode poduk v materinščini, ne pa, kakor doslej, v nemščini. — Na Ruskem se je bati na večih krajih lakote; vlada je sicer prepovedala prodati pšenico iz dežele, ali letos je v celi državi ni toliko prastlo, kakor se je rabi v njej in je sploh bila slaba letina. Treba bode torej kupovati živeža iz sosednjih držav, toda za to je treba denarja in ljudje tega ravno nimajo, ako jim ga vlada ne da ali še bolje je, če jim nakupi kar žita. — Srbska vlada je naročila 2000 šotorov za svoje vojake, ona torej misli, da jih jej utegne biti kje kedaj potreba. Se ve, da za vojaka ni

veselo, ako mora tudi v noči ostati pod milim nebom. Ako ni šotorov, pa se v vojski nagodi to kaj lahko. — Čudno je, da turski sultan ostaja Rusiji leto na leto vojno odškodnino na dolgu, ne da ga Rusija tirja za njo. — Ne samo avstrijska cesarica, tudi švedjska kraljica biva sedaj v Afriki, v Kairu in pravi se, da še pride tje tudi nekdanja francoska cesarica Evgenija ter ostane ona neki ondi čez zimo. — Iz južne Amerike prihaja čemdalje več poročil o novih ustajah. Dosedanji predsednik braziljanske republike, Fonseca, se je odpovedal svoji službi, na njegovo mesto pride tudi general, Floriano Peizoto in mogoče, da ostane njemu vojaštvo pokorno. Fonseca ni imel te sreče, zato je raji šel, kakor da bi se zoper njega vojaštvo vzdignilo. — V Kaliforniji je našel general Livingstone novo zlato žilo. Ako je resnica, izkoplje se v tej novi jami zlata brž več, kakor doslej v enacih. Pripomenimo pa, da pride to poročilo iz — Amerike.

Za poduk in kratek čas.

Spominska lipa na Remšniku.

Dne 14. listopada t. l. popoldne ob četrti uri je silovit vihar mnogo škode povzročil. Na slabih bajtah je strehe vzdigoval, da so jih morali z verigami in vrvmi k zemlji pripenjati, drugače bi jih v grabe zanesel. Iznad marsikatero bajto pa je itak cele dele strehe pometal na tla. Pri cerkvi na Remšniku je silni vihar orjaško lipo razcepal in mnogo škode po logih napravil, izpulil in prelomil je brez števila dreves. Leta 1876 je v eden od treh vrhov lipe strela udarila in ga razparala, in to je bil vzrok, da se je začel sušiti in od leta do leta manj zeleneti. Deblo, ki je merilo v okrožji pet metrov, kazalo je že znamenja pogina in propada vsega na milem svetu. Silni veter vrigel je dva vrha tako varno v sredino med župnijsko poslopje in cerkveno obzidje, da nista druge škode napravila, kakor le majhno lipo, leta 1870 od tedanjega gospoda župnika Ant. Pirtošek vsajeno, sta podrli. Rajni gospod župnik, umrl l. 1871, je pustil isto lipico posaditi pri neki šolski svečanosti in je učence nagovoril, kakor sledi po šolski kroniki, spisani po g. Janezu Bezjak:

Kakor vi, moji ljubčki, vidite, zoperstavlja se to drevo (kazaje na lipo), pod katerim niso samo vaši očetje in matere, temuč tudi dedi in prodedi velikokrat okrepčevalno senco našli in potno čelo brisali in hladili, marsikateri grozni nevihti. Hvala, pristrčna hvala tistemu, kateri jo je na ta pripravi prostor kot lepoto in kinč postavil! Ime tistega nam je sicer neznano, tudi ne čas, kedaj je bilo posajeno to drevo na svoj prostor, ali toliko je go-

tovo, da si je isti mož za potomce neizbrisljivo ime v njo zarisal in je iskreni narodnjak bil. To krasno drevo, katero Slovenci visoko cenijo, proti že bržčas več sto let viharjem.

To orjaško drevo je tudi leta 1863 ognjeno skušnje stanovitno prestalo, ko je bilo pri požaru cerkve, župnišča in šole na sredi ognja čudovito ohranjeno.^{*)} Vendar bo tudi ta lipa, kakor vsaka stvar na svetu, enkrat oslabela in v nekaterih letih vsahnila in se posušila. Glejte, otročiči, mi hočemo danes novo lipo zraven stare posaditi, katera bode, kakor upam, v nekaterih letih vam in vašim potomcem enake dobrote skazovala, kakor staro že pogina se bližajoče drevo, pod katerega senco še danes dihamo.

Bodite torej žive priče začetka mladega drevesa; spominjajte se svojega župnika, kateri ga danes v vaši navzočnosti zemlje krilu izročuje. Tudi kosti vašega župnika bodo more biti v kratkem že trohnele, prosite za njegovo dušno izveličanje, in ne zabite ga, ki vam je danes to nedolžno veselico napravil. —

Tako je vedel ta gostoljubni mož in otrokom prijazni gospod vselej šolsko mladino razveseljevali. Po tem ganljivem govoru, pri katerem skoro nijedno oko ni suho ostalo, je učence s kruhom podaril; tudi z vinom oskrbljeni so otročiči na zeleni trati pod velikansko lipo prepevali in z „živio“ klici blagemu župniku gospodu Antonu Pirtošek napivali: mnogo let!

Ko bi bila ista dva vrha padla na župnijsko poslopje ali cerkev, bi gotovo polovico strehe zdrobila in zidovje pohabila. Eden vrh še stoji, ali gotovo se bode moral radi varnosti podreti in tako bo zginil od rajnega gospoda župnika proslavljen kinč na Remšniku.

Velikansko drevo je gotovo stalo že blizu 700 let na svojem prostoru; kajti na golemu prostoru ali bolje pečini v treh sto letih ne bi moglo tako močno vzrasti. Nekateri so namreč sklepali, da bi jo bili Turki posadili, ko so leta 1532 cerkev sv. Jurija na Remšniku in sv. Katarine na Kapli, nekdanje podružnice Remšniške, grozno razdrli. V kroniki se bere: 1535 die 16. octobris consecravit princ-episcopus Philippus a novo ecclesiam sti. Georgii ad Rembsnekh et cimiterium per Turcas immanis simos devastatum. In eadem ecclesia duo altaria. Supremum in honorem s. Georgii. A sinistris altare in honorem s. Andreae Apostoli. Et etiam benedixit tres campanas et confirmavit circiter 100. To se pravi po naše: 1535. 16. oktobra blagoslovil je knezoškof Filip iz nova cerkev sv. Jurija na Remšniku in mirodvor po grozilih Turkih razdejano. V isti cer-

^{*)} Veje celo požgane na lipo so po slej ozelenele. Možake, ki so že z žago okoli nje hodili, da bi jo podrli, je stala gospodinja napodila, rekoč: Bode še že rastle. Pis.